

El Mercadal (jaciment)

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona del Cint, a l'extrem nord-oest del municipi.

Coordenades:

Latitud: 42.06149
Longitud: 1.70835
UTM Est (X): 393131
UTM Nord (Y): 4657410

Classificació

Número de fitxa 08078 - 169
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle XI-XII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Sembla que es conserva poc sediment i les restes d'estructures estan molt malmeses.

Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 08077A004000010000HM

Fitxes associades:

[Santa Margarida del Mercadal](#)

[El Mercadal](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dl., 08/06/2020 - 02:00

Descripció

El Mercadal és una gran masia els orígens de la qual es remunten al període medieval, del qual es conserven interessants elements arquitectònics i part de l'estructura de la casa, entre els quals uns arcs apuntats existents a la planta baixa. A pocs metres de distància de la masia hi ha l'església de Santa Margarida del Mercadal, una petita capella romànica probablement del segle XII. La masia del Mercadal està construïda a redós d'un gran roc que queda al costat oest de la casa, i al cim del qual s'hi localitzen restes d'estructures. Tot i que les restes conservades són molt poques, es pot veure part d'un mur construït amb carreus desbastats, no gaire grans i més o menys col·locats regularment seguint filades. Les restes i especialment el parament d'aquest mur són clarament més visibles des de la part nord, de fet des de la zona per la qual es pot accedir a la part superior del roc. A la part superior, hi ha restes de materials constructius de la masia, teules i alguns maons, i entre mig, en el sediment, podem veure d'altres carreus que podrien conformar restes d'alguna altra estructura. L'espai que ocupa la part superior és més aviat petit i aparentment la potència del sediment no deu ser gaire profunda ja que a part de la superfície hi és visible la roca. Tot i que no es coneix amb exactitud l'origen, ni la funcionalitat, de les restes existents al cim del roc, a la bibliografia es parla de l'existència d'un probable cementiri, de fet s'esmenta la presència d'antigues tombes i d'haver-hi localitzat ossos i petits fragments de materials (VILA:1991:123-124). Podria tractar-se també d'algun tipus d'element vinculat al passat casteller o de casa forta de la masia. Cal esperar que futurs estudis aclareixin la funcionalitat i cronologia de les restes que es localitzen al roc.

Observacions:

Aprox. km. 134 C-26, agafar el creuament que posa Capolat, seguir la pista asfaltada uns 3,650 km, és a la dreta, està indicat

Història

El lloc del Mercadal a l'època medieval es trobava dins el límit de l'antiga Vall de Lord i del Comtat d'Urgell. La primera referència coneguda del lloc és de l'església de Santa Margarida del Mercadal, de l'any 1312, arran de la visita del deganat de la Vall de Lord, en que es visita la "capella mercadalt", hem de suposar que constava com a sufragània de la parroquial de Sant Sadurní del Cint. Durant la baixa edat mitjana l'església formava part dels dominis de la casa comtal de Cardona, i es va cedir a la parroquial de Sant Miquel de Cardona. El 1442 es feu una deixa testamentària per part de Joan Campmany, rector de l'església de Cervera, per tal que un dia a l'any els beneficiats de la capella donessin pa i vi entre els pobres, aquesta disposició es va continuar satisfent al segle XV. La primera referència documental coneguda del mas la trobem en el fogatge del 1553 referent a "Castell Cera, Capolat, Lo Cint y Parrochias Abjacentes" en el qual hi consten Pere Merchadall i Joan Mercadal. Del segle XVI és la única notícia coneguda en que el Mercadal consta referenciat com a castell. Segona informa Andreu Galera (GALERA, a VVAA: 2006...): "els propietaris de la casa i mas del Mercadal restaven enfranquits i eximits de pagar delmes al duc de Cardona com a titulars de la castlania i força del Mercadal arran la concessió i establiment fet al seu favor pel vescomte Ramon Folc. Per això mateix, l'11 de setembre de 1579, a Cardona, davant el notari Jeroni Olzina, la vídua Càndida venia a favor de Celdoni Calvet, mercader de Cardona, tots els delmes del seu mas del Mercadal, com a usufructuària i tutora dels fills pubills de Joan de Mercadal, pagès, amo i propietari útil del mas del Mercadal, de la parròquia de Sant Serni del Cint, damunt el qual el duc no rebia cap delme". Altres notícies de l'indret del Mercadal, les trobem al segle XVIII, en la visita pastoral a la parròquia del Cint de l'any 1769, en la qual s'interrogà al rector, mossèn Joan Balius, en que consta novament citada la capella de Santa Margarida (del Mercadal). En el document de la visita també hi figura que l'església de Santa Margarida té un benefici fundat sota l'advocació de Santa Margarida del qual és patró l'excel·lentíssim Duc de Cardona i ostentor Don Josep d'Orient, degà de l'església de Solsona.

En el Capbreu del Cint, Capolat i Castelló fet a ordres del Duc de Medinaceli, pres per Josep Thomasa Garrigó, notari de Cardona datat entre el 1789 i 1793 (ACA,Notarial, Cardona, Ca-1.046,fol. 76) hi consta

la descripció del Mas Mercadal, feta per Joseph i Margarida Comellas y Rossiñol, y Francisco Montanyà i Rossinyol. Altres referències continuen assenyalant que al mitjans i finals de segle XIX, la masia continuava habitada.

Bibliografia

- GAVIN, Josep M. (1985). "Inventari d'Esglésies. 17. Berguedà". Barcelona
Inventari del Patrimoni Arquitectònic, núm. 3298. Generalitat de Catalunya.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Berga.
- SERRA VILARÓ, J. (1930): Baronies de Pinós i Mataplana. Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos.
- SITJES I MOLINS, X. (1986): Esglésies romàniques de Bages, Berguedà i Cardener. Ed. Llibreria Sobrerroca. Manresa.
- VILA, R.,(1991):Catalunya, esqueixos d'un passat.II, El Berguedà. Editorial Memòria, Mataró.
- VVAA. (1985:254): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1994:138-139). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- VVAA. (2006): Catàleg dels elements del patrimoni cultural del municipi de Capolat. Inèdit, pendent de publicar.

